

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2009

BULGARIAN

HIGHER LEVEL

Thursday, 18th June

Morning 9.30 a.m. to 12.30 p.m.

Български език

*Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите.
Изпълнете всички задачи от трите части. Всички отговори трябва да
бъдат написани на български език.*

Ще стане ли реална виртуалната публичност?

1. Десетгодишното съществуване на интернет в България не ме изпълва с оптимизъм. Може би, ако парафразирам старата еврейска поговорка, всеки народ заслужава своя интернет. Във всеки случай трудно ми е да си спомня някакъв голям скандал, разкритие, гражданско действие у нас, което да тръгва от мрежата. Понякога вестниците публикуват извадки от форумите или журналисти ги четат от екрана - но това все някак ми звучи в жанра "писма на граждани". Т.е. виртуалната публичност не е субект, който да притиска медията и съответно политическите актьори, а е обект на добронамерено внимание на просветените елити ("Ха, да чуем сега какво мисли народът"). Защо е така?

2. Размишлението ми е за начина, по който самата медия променя формите на гражданското действие. Виртуалната публичност е в огромната си част анонимна, т.е. не ангажира социалната ти персона. Има нещо като тайна на личната медийна консумация. Участието в публичния дебат е и ритуал, а ритуалът има смисъл само тогава, когато ангажира личното ти присъствие, моделира жестовете, контролира емоциите. Анонимният човек не е гражданин, защото нищо не рискува, нищо не залага. По същия начин не сме граждани, когато отговаряме на анонимни социологически анкети, предпазени от професионалната етика на анкетаторите. Днес казваме едно, утре - друго, а учените чертаят красиви диаграми и торти. В тези случаи ние сме обект на изследване, за нас се казват някакви неща от други. Когато почнем да говорим ние самите, ще се чувстваме длъжни да бъдем верни на мнението си или поне публично да обясним промяната му.

3. Но проблемът във виртуалната докса не е само нейната изменчивост. По мрежата избухват всевъзможни радикализми, каквито иначе са възможни само в кръчмата - така да се каже кръчмата е завладяла площада. Потърсете на думи като "цигани", "евреи", "турци" и ще видите каква помия ще се излее от екрана ви. Вярно, че все по-често такива мнения се свалят от сайтовете, но въпросът не е в думите, които могат да се цензурират, а в начина на говорене, в позата. Да обсъждаш ромския проблем с аргументи от типа на Kill them all, да водиш дебат за това дали САЩ са империя под заглавието "В грешка си пич" създава фалшивата идея за спонтанност и честност, но всъщност подкопава онази необходима самодисциплина, която предполага ритуалът на гражданския дебат. Нека го кажа още веднъж: необходимо е самоограничението на публичната поза, за да имат думите ти тежест - иначе откровените ти нецензурирани мнения се превръщат в бърборене. От мненията по мрежата трябва нещо да следва, някаква организация да ги мултиплицира, да ги

прави важни - а това пък предполага отговорност при пускането им.

4. Националното пространство се разпада, територията се заменя от обществото на мрежите, както писа Мануел Кастелс. Едни до други съществува светове, които дори избягват да се докосват - подобно на индийските джати (или касти). А няма гражданско действие там, където няма общо пространство, в което да срещнеш другия, да дискутираш, да се бориш с него за налагане на твоята именно идея за общото благо. Това, което се случва в момента, е, че успоредно на публичните дебати, които задържат вниманието на все по-малко граждани, се разрастват виртуални мрежи, които споделят крайни идеи, расистки, сектантски и все по-често ще се изненадваме от тях - "я виж ти, откъде се взеха тези хора край нас!".

5. Не знам, може да е от възрастта, но това, което най-много ме тревожи в начина, по който използва интернет поколението на студентите ми, е избягването на конфликти, изплъзването, следването на желанието. Наместо да мислят за това средство като удивителен нов инструмент за овладяване на публичното пространство, за борба за налагане на собствените идеали, те го виждат като вид разходка, фланиране из куриозни светове, сиреч не като продължение на площада, където текат гражданските борби, а на булеварда, където се шляеш, зяпаш, запознаваш, пазаруваш.

(611)

„Ще стане ли реална виртуалната публичност“ (адаптация), Ивайло Дичев, в. „Сега“, 05.01.2006.

Въпроси

(100 точки)

Първа част

(30 /100)

1. Какво е значението на думите или на словосъчетанията в текста?

а) ритуал	1 точка
б) радикализми	1 точка
в) гражданско действие	1 точка
г) виртуална публичност	1 точка
д) медия	1 точка

2. Каква „помия“ може да се излее от екрана ви, когато сте в мрежата? 5 точки

3. Защо, според автора, „няма гражданско действие там, където няма общо пространство“? 5 точки

4. Защо авторът се тревожи за начина, по който младото поколение използва интернет. 5 точки

5. Какво предполага ритуалът на публичния дебат? 5 точки

6. „Всеки народ заслужава своя интернет.” Как разбирате това? 5 точки

Втора част

(30/100)

„Анонимният човек не е гражданин”. Направете коментар.
(около 100 думи).

Трета част

(40/100)

Напишете съчинение (минимум 300 думи) **на една** от следните теми:

1. Свободата на словото в интернет

или

2. В трудните моменти изявяваме най-добрите си качества